

NEDEN MESLEK YASASI..?

Mustafa DAYANIKLI¹

Mustafa GÜVELOĞLU²

^{1,2}Elektronik Mühendisi

¹e-posta: mustafa.dayanikli@emo.org.tr

²e-posta: mustafa.guveloglu@emo.org.tr

Anahtar Sözcükler: Elektronik Mühendisliği Meslek Alanları, Meslek Yasaları

ÖZET

Başta elektronik mühendisleri olmak üzere, elektrik, bilgisayar ve biyomedikal mühendisleri (EEBB), topluma kazandırdıkları değerlerin, emek ve bilgileri ile girmiş oldukları risklerin karşılığını alamamaktadır. Meslek alanlarımız her geçen gün müdahalelere uğramakta başlıca çıkar ve kar odaklarının keyfi uygulamaları ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu çalışmamızda, EEBB Mühendisliği Meslek Yasası Gerekliliği ve olası kazanımlarını inceleme ve tartışmaya açmak istedik. Amacımız meslek örgütümüz EMO'nun diğer kurum ve kuruluşlar karşısında daha güçlü bir yapıya kavuşmasını sağlamak ve her türlü müdahaleye hazırlıklı olmasına kaynaklık etmektir.

Bir diğer amacımız, meslek yasası ile pekiştirilmiş güçlü bir EMO'nun kamusal çıkarları ve ülke gelişimine katkılarının önünü açmaktır.

Çıkış noktamız; Elektronik mühendisliğinin ve elektronik alanının sahip olduğu sorunların her geçen gün artmakta, bu durumun önünü almak için hiçbir ciddi çaba sarf edilememekte olmasıdır.

Son 25-30 yıldır elektronik mühendisliği mesleğinin yurt genelinde varolduğu ve elektriğin artık girmediği hiçbir yer ve alan kalmadığı bir gerçektir. Ancak bu gerçek ısrarla göz ardı edilmekte, gerek EMO çevresinden gerekse de yasa yapıcı tarafından yönetmelikler ve mevzuatlar konusunda ciddi hiçbir çalışma yapılmamaktadır. Bu duyarsızlık elektronik mühendislerinin ODA'ya olan bağlarını zayıflatmakta ve sorunlarının çözümünü adına politika üretilmemesine sebep olmaktadır.

Elbette meslek odaları yasa yapamaz . Ama biliyoruz ki 6235 sayılı TMMOB yasası amaçlarının belirttiği 2. Madde, d fıkrasında vurgulandığı üzere [1]

“d)Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmî makamlarla İşbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak,..” dayanağı ile bir yasa tasarısı taslağını TBMM başkanlığına önerebilir.

ELEKTRONİK MÜHENDİSLERİNİN İKİ ANA SORUNU

Başta ilgili kurumların, meslek odamızın ve elektronik mühendislerinin konuya duyarsızlığı sonucu ortaya çıkmış hemen çözüm bekleyen iki sorun olarak; [2]

- 1-) Elektronik Mühendislerinin aranırılığı ve tanınırılığı
- 2-) Elektronik Alanın öneminin toplum tarafından kavranmamış olması ve elektronik alanındaki dışa bağımlılığın hat safaya ulaşmış olması sorununu tespit etmek gerekmektedir. Bu iki ana sorunun köklü bir çözümü için de meslektaşlarımız tarafından hazırlanmış; piyasa deneyimini sağlayacak dışa bağımlılığı kontrol altına alacak EMO' nun ve TMMOB güçlenmesine katkı koyacak elektronik mühendislerinin aranırılığını ve tanınırılığını sağlayacak bir yasadır.

NEDEN MESLEK YASASI?

Konuyu daha sağlıklı inceleyebilmek için biraz hukuk bilgisine ihtiyaç vardır.

Ülkemizde İdari hukuğun kaynaklarını; [3]

Asıl Kaynaklar olarak

1. Yazılı Kaynaklar

- a) Anayasa
- b) Kanun
- c) Kanun Hükmünde Kararname
- d) Uluslararası Antlaşmalar
- e) Tüzük
- f) Yönetmelik

2. Yazısız Kaynak: Örf ve Adet Hukuku

Bu sıralamada görüldüğü gibi, kanunlar/yasalar anayasadan hemen sonra 2. sırada (önemde) gelmekte, yönetmelikler ise idari hukukun yazılı kaynaklarında son sırada yani 6. sırada (önemde) gelmektedir.

Bu aşamada yasa ve yönetmelik ayrımını incelemekte yarar görüyoruz.

Yasa (Kanun) Tanımı: *Kanun, parlamento kararı dışında kalan ve Anayasanın yetki verdiği Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından (m.7, 87), Anayasada öngörülen kanun yapma usûllerine uyularak yapılan (m.88) ve Cumhurbaşkanınca yayımlanan (m.89) işlemlerdir.*

Anayasamıza göre, kanun “önermeye” Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir (m.88/1).

Bakanlar Kurulunca yapılan kanun önerisine “kanun tasarısı”, milletvekilleri tarafından yapılan kanun önerisine ise “kanun teklifi” denmektedir.

[3]Yönetmelik Tanımı:Yönetmelikler, Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla çıkardıkları yazılı hukuk kurallarıdır. Yönetmelikler Anayasanın 124’üncü maddesinde şöyle düzenlenmiştir:

“Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

Hangi yönetmeliklerin Resmî Gazetede yayımlanacağı kanunla belirtilir”.

Bu hukuk bilgileri ve tanımlar bize göstermektedir ki

Yönetmelikler, kanunların alt uygulamalarını açıklar.

Eğer biz diğer kurum ve kuruluşlar nezdinde mesleki çıkarlarımızı yönetmeliklerle korumaya çalışırsak bunun çok başarılı olamayacağı bir gerçektir. Çünkü elektronik mühendislerinin bir 10 yıl beklemeye tahammülü yoktur. Kaldı ki meslek alanlarındaki gelişim de bunu imkansız hale getirmektedir.

Elektronik mühendisliği meslek alanlarının hayatın her alanına girmiş olması nedeniyle, elektronik mühendislerinin mesleki çıkarlarını sadece yönetmelikler ile sağlayabileceğimizi düşünmek,(ki bu konuda bugüne kadar ciddi hiçbir çalışmanın yapılmadığı bir ortamda) fazla iyi niyetlilik olacaktır.

Siz toplumdan bir takım haklar ve ayrıcalıklar isterken bunların kendiliğinden olacağını beklemek yani pasifist yaklaşım, EMO mücadeleciliğine ve örgütlülüğüne gölge düşürmektedir...

Yasa için bir neden CE yönetmeliği: [4]

EMO’nun hazırlayacağı yönetmeliklerle imar kanununa dayanılarak binalarda bir takım haklar kazanmamız mümkündür . Ancak taşınabilir sistemlerle makinalardaki elektronik sistemlerde elektronik mühendisliğinin “tanınırlığını ve aranılırlığını” nasıl sağlayacağız? Evet biz yapmış olduğumuz çalışmalarda bunun yanıtını ve yegane dayanağını bulduk CE yönetmeliği. 4703 sayılı ürünlerin işaretlenmesine dair kanunu dayanak yapan CE yönetmeliğindeki “**Teknik Dosya Hazırlanması**” zorunluluğu elektronik mühendislerinin bir takım hak ve çıkarlarının korunmasına kapı aralamaktadır. Ancak bu konuda canalcı soru; *EMO’nun hazırlayacağı bir yönetmelik, EMO ve TMMOB kanun ve yönetmelikleri ile hiçbir ilgisi olmaya CE yönetmeliğine hükmedebilecek midir?*

Hukuk kaynakları ve otoritelerine göre bu olanaklı görülmemektedir.

Yasa için başka nedenler; Yeni hazırlanmakta olan yasalar.

Bir yönetmeliğin başka bir yönetmeliğe hükmetmesi söz konusu olmadığı gibi bir yönetmeliğin bir yasaya hükmetmesi de söz konusu değildir. Ama bir şekilde meslek alanlarımızı ilgilendiren, eğer iyi değerlendirirsek mesleki çıkarlar sağlayabileceğimizi ve aynı zamanda kamusal yararlar da doğuracak çeşitli yasa tasarısı yada yasa tasarısı taslaklarının, yeni yasama döneminde TBMM gündemine geleceği öngörülmektedir. Nedir bunlar;

- *Yeni Türk Ticaret Kanunu,*
- *Yeni Sigortacılık Kanunu,*
- *Elektronik Haberleşme Kanunu,*

Yönetmelik olarak;

- *Revize edilecek olan Yangından Korunma Yönetmeliği*
- *Elektronik Güvenlik Sistemleri Yönetmeliği*

vb kanun ve yönetmelikleri sayabiliriz.

Hazırlanacak bu yasa sayesinde;

- 1-) Yapı denetimi kanunu sayesinde ilgili meslek gruplarının aranılabilirliği ve tanınırlılığının artmış olması yönünde ve piyasa denetimi konusunda ciddi adımlar atılmıştır. Meslek alanlarımızla ilgili bir yasa, benzer haklar ve saygınlıklar kazanılmasına hizmet edecektir.
- 2-) Böyle bir yasanın hazırlanmaması; Orman mühendisliği yasasında, yabancı doktor ve mühendislerin çalıştırılması yasası vb. yasalarda olduğu gibi tepeden inme ve mesleğimizi zaafa uğratabilecek bir çalışmayı kabullenmek zorunda kalmamıza neden olabilecektir.
- 3-) Yapı ve sabit tesislerde elektronik sistemlerle ilgili sorunlar varolan yasalar dayanak yapılarak hazırlanacak yönetmeliklerle çözülebilir. Ancak yaşamın her alanına girmiş olan elektronik konusunun diğer alanlardaki dene-

timi, dağıtımını üretimi, bakım ve onarımını ancak böyle bir yasa ile mümkün olacaktır.

4-) Böyle bir yasanın yokluğu piyasamızda konusu ve çalışma alanı olmadığı halde *Elektronikçiler Odası* vb. kurumlar tarafından doldurulmaya çalışılmaktadır. Bu durum mesleğimizin saygınlığını azaltmakta Odamızın gücünü zayıflatmaktadır.

5-) Böyle bir yasanın varlığı EMO'nun gerek piyasa denetimi konusundaki saygınlığının artmasının gerekse de meslektaşlarımızın odaya olan bağlarının güçlenmesinin aracı olacaktır.

6-) CE yönetmeliğinde bulunan teknik dosya hazırlanması sigortacılık kapsamında elektronik güvenlik iş alanının tanınırlılığının sağlanması vb konularda mesleğimizin ve meslektaşlarımızın etkinliğinin artırılması yine böyle bir yasa ile çözüme kavuşabilir.

7-) Elektronik alanında EMO'nun varlığının güçlenmesi etkinliğinin artması, alanın dışa bağımlılığını kontrol altına alınması EMO'ya ile bağlı diğer meslek alanları karmaşasının çözülmesi yine böyle bir yasa ile sağlanabilecektir.

SONUÇ

Bu çerçevede biricik EMO meslek örgütümüzce hızla SMM yönetmeliklerini elektronik, bilgisayar ve biyomedikal meslek alanlarını da katarak yenilemeli, ve yine yenilenecek MİSEM yönetmeliği ile meslektaşlarımızın yetki belgelendirilmesi yapılmalıdır. Son olarak mesleki denetim yönetmeliği, yeni meslek alanlarına göre yenilenerek yada her bir meslek alanı için yeni yönetmelikler çıkartılarak EMO kendi sorumluluklarını yerine getirmelidir. Bu aşamaya iyi çalışılırsa 2008 sonunda ulaşırlı düşüncesindeyiz. 2009 yılında da yetki belgeli meslektaşlarımızın, diğer kurum ve kuruluşlarca tanınması, belgelerinin aranılır kılınması mücadelesine girişilmelidir. 2010 yılında uygulamaya bakılıp, tanınırlılık ve aranılabilirlik sorunu giderilememiş ve istenilen sonuca ulaşamamışsa, işte o

zaman EMO bir yasası tasarısı taslağı hazırlayarak bunun yasalaşmasının mücadelesine girişmelidir. Bu sempozyum bildirisi, 2010 yılında başlayacağımızı tahmin ettiğimiz mücadelenin ilk kıvılcımıdır. Meslek yasası haricinde EMO'nun İmar Kanunu benzeri bir Elektronik Sistemler Kanunu tasarısı taslağı üzerinde de çalışmalar yürütmesi gerekliliğine inanıyoruz...

KISALTMALAR

TMMOB: Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği
EMO, ODA: Elektrik Mühendisleri Odası

EEBB:Elektrik Elektronik Bilgisayar Biyomedikal Mühendisliği
SMM: Serbest Mühendis Müşavir
MİSEM: Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi

KAYNAKLAR

- [1]. 6235 Sayılı TMMOB Kanunu
- [2] EMO Bursa Şb 5 Mayıs 2007 Çalıştay Sonuç Bildirgesi, s. 3
- [3]. Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku, Bursa, Ekin Kitapevi, 2001, s.638-642.)
- [4] „CE“ Uygunluk İşaretinin Ürüne İliştirilmesine ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik